

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/76/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6717211993
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6717211993.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a členov senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a JUDr. Alexandra Mojša v spore žalobkyne: X. R., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom v Q. XXX, právne zastúpenej JUDr. Ľubomírom Ivanom, advokátom vo Zvolene, Námestie SNP 41, proti žalovaným I/ IRON ART, a. s., so sídlom v Hontianskych Tesároch 171, IČO: 31 698 484, zastúpeného splnomocnencom Advokátska kancelária Novák, s. r. o., so sídlom 974 01 Banská Bystrica, Ladislava Hudeca, 15326/2A, IČO: 53 556 798, II/ UNIOS, s. r. o., so sídlom vo Zvolene, Jesenského 3630, IČO: 36 042 731, o určenie spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 14C/47/2017-129 zo dňa 26.06.2018, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu m e n í tak, že určuje, že žalobkyňa je výlučným vlastníkom spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 215/44520 na nehnuteľnostiach vedených Katastrálnym odborom Okresného úradu Zvolen, nachádzajúcich sa v kat. úz. Z., v obci Z., v okrese Zvolen, zapísaných na LV č. XXXX, a to pozemkov:

- a) parc. registra „C“ parc. č. XXXX/X o výmere 13 m² ostatné plochy;
- b) parc. registra „C“ parc. č. XXXX/XX o výmere 592 m² trvalé trávnaté porasty.

II. Rozsudok okresného súdu vo vzťahu k žalovanému II/ je n e d o t k n u t ý.

III. Žalovaný I/ j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v celom rozsahu.

IV. Žalovanému II/ náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie n e p r i z n á v a.

V. Žalovaný I/ j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyňi náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol žalobu a rozhodol, že žalovaný I/ (výrok II) a žalovaný II/ (výrok III.) majú každý z nich zvlášť voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovaným I/ a II/ určenia, že je vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu v 215/44520-tinách na nehnuteľnostiach vedených Okresným úradom Zvolen, katastrálny odbor a zapísaných na LV č. C. v katastrálnom území Z., obci Z., okrese Zvolen, a to konkrétne pozemkov parcely registra „C“ parc. č. XXXX/X o výmere 13 m², ostatné plochy, parcela registra „C“ parc. č. XXXX/XX o výmere 592 m², trvalé trávne porasty. Žalobu odôvodnila tým, že podľa zápisu v katastri nehnuteľností je žalovaný I/ zapísaný ako výlučný vlastník v 1/1-ine predmetných pozemkov. Tento ich nadobudol od žalovaného II/ na základe kúpnej zmluvy č. W Žalovaný II/ vlastnícke právo k pozemkom nadobudol na základe notárskej zápisnice spisanej na Notárskom úrade JUDr. L.

X. vo Zvolene, č. Nz21330/2009, NCRIs21557/2009, ktorou bolo osvedčené vyhlásenie žalovaného II/ o vydržaní týchto pozemkov. V zmysle notárskej zápisnice pozemky vznikli odčlenením od pôvodných parciel registra „E“ parc. č. XXXX/X a parc. č. XXX/X zapísaných na LV č. XXXX pre k. ú. Z.. Tieto pozemky sú urbárskymi pozemkami a až do júna 2017 bola vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu o podiele 215/44520-ín aj na uvedených pozemkoch, pričom žalovanému II/ nedala súhlas s vydržaním vlastníckeho práva. Tvrdila, že na strane žalovaného II/ absentuje tiež objektívna dobromyseľnosť a že na strane žalovaného II/ nikdy nedošlo k splneniu všetkých predpokladov vydržania.

2. Okresný súd po vykonanom dokazovaní považoval za preukázané, že žalobkyňa je nositeľom jej hmotnoprávneho nároku, keďže bola pôvodnou spoluvlastníčkou sporných pozemkov, keď spoluvlastnícky podiel k nim nadobudla dedením podľa osvedčenia o dedičstve D 1286/99-27 zo dňa 09.05.2000 právoplatného dňa 25.05.2000 a opravného osvedčenia od dedičstve D 2186/99-42 zo dňa 25.10.2001 právoplatného dňa 10.11.2001. Práve sporný spoluvlastnícky podiel k parcele CKN XXXX/X, XXXX/XX bol dotknutý osvedčením o jeho vydržaní vo forme notárskej zápisnice zo dňa 24.06.2009, kedy žalobkyňa preukázateľne ešte bola spoluvlastníčkou tohto spoluvlastníckeho podielu. Ak sporné pozemky tvorili tiež spoločnú nehnuteľnosť, k dotknutiu spoločnej nehnuteľnosti v súvislosti s porušením zákona o pozemkových spoločnostiach mohlo dôjsť len v súvislosti s osvedčením o vydržaní vlastníckeho práva, resp. spoluvlastníckeho podielu k spoločnej nehnuteľnosti osvedčením zo dňa 24.06.2009, avšak nie podľa zákona č. 97/2013 Z. z., ale podľa zákona č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločnostiach, v znení neskorších právnych predpisov, ktoré prípadné dotknutie žalobkyňa žiadnym spôsobom nezavinila, keďže súhlas k vydržaniu za žalobkyňu udelilo samotné pozemkové združenie, ktoré na spoločnej nehnuteľnosti malo hospodáriť, čo zrejme nebolo, keďže samotní žalovaní I/ a II/ v konaní tvrdili, že sporné pozemky sú užívané od roku 1967 spolu s rekreačnou chatou ako príslušné pozemky. Namietanie nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne na podanie žaloby zo strany žalovaných I/ a II/ tak súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodné. Žalobkyňu považoval okresný súd za nositeľku hmotnoprávneho nároku, o ktorý v konaní ide.

3. Ďalšou otázkou, ktorou sa súd vysporiadať, bola otázka dobromyseľnosti žalovaného II/ pri vydržaní spoluvlastníckeho práva k sporným pozemkom. Žalovaný II/ odvodzoval dobromyseľnosť od pôvodných užívateľov sporných pozemkov Okresného stavebného podniku, š. p., Zvolen, ktorý bol neskôr premenovaný na STAVIS ZVOLEN a od ďalšieho užívateľa XXXX., keď medzi stranami sporu nebolo sporné, že títo, a neskôr i žalovaný II/, sporné pozemky užívali najmenej od roku 1967, kedy stavebníkom Okresným stavebným podnikom, š. p., Zvolen bola postavená chata, ku ktorej sú príslušné tieto pozemky a boli určené na spoločné užívanie s touto chatou ako príslušný areál. Žalovaný II/ chatu kúpil od predávajúceho Z. v roku 2003. Žalovaný II/ v konaní nepredložil žiadne dôkazy o nadobudnutí rekreačnej chaty od predávajúceho Z. z roku 2003, odkedy sám vstúpil do užívania rekreačnej chaty a príslušných, a teda aj sporných pozemkov. V osvedčení o vydržaní je uvedené, že právni predchodcovia žalovaného II/ mali nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním k sporným pozemkom podľa zákona č. 131/1982 Zb., ktorý bol novelou Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb., a to ku dňu 01.04.1984.

4. V súdenom prípade vstup do držby bol datovaný od roku 1967. Občiansky zákonník (zákon č. 40/1964 Zb.) oproti skoršiemu právnomu stavu (zákon č. 141/1950 Zb.) vydržanie vlastníckeho práva neumožňoval, iba rešpektoval vydržaním nadobudnuté vlastníctvo do 31. 03. 1964. Okresný súd ďalej konštatoval, že novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 131/1982 Zb. účinná od 01. 04. 1983 opätovne zaviedla inštitút vydržania (§ 135a), a súčasne v ustanovení § 507a umožnila pre vydržanie započítať aj dobu, po ktorú občan alebo jeho právny predchodca mal vec nepretržite v držbe, s tým, že tento čas neskončí skôr než uplynutím jedného roka. Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 509/1991 Zb., okrem iného, podstatne rozšírila spôsobilosť predmetu vydržania, keď predmetom vydržania sa stala aj poľnohospodárska pôda a umožnila i možnosť vydržať vlastnícke právo právnickou osobou. Ďalej súd uviedol, že v súdenom prípade vzhľadom na skutkové okolnosti k vydržaniu vlastníckeho práva k sporným pozemkom žalovaným II/ mohlo dôjsť najskôr 01. 01. 1992 k nadobudnutiu účinnosti novely zákona č. 131/1982 Zb. Sporné pozemky boli v držbe Okresného stavebného podniku, š. p., Zvolen, ktorý bol neskôr premenovaný na STAVIS a kedy došlo k zmene držby na fyzickú osobu Z., nebolo v konaní žiadnym dôkazom preukázané. Keďže Okresný stavebný podnik, š. p., Zvolen (neskôr STAVIS) sporné pozemky užíval aj 01. 01. 1992, k vydržaniu pozemkov mohlo dôjsť až 01. 01. 1992, za predpokladu, že boli splnené všetky zákonné podmienky vydržania, z ktorých základnou podmienkou je aj dobromyseľnosť. Pokiaľ žalovaný II/ v konaní tvrdil, že sporné nehnuteľnosti mal v držbe, resp. jeho právni predchodcovia už od roku 1967, mal preukazovať, že na jeho

strane a na strane jeho právnych predchodcov išlo o držbu dobromyseľnú, teda, že existovali okolnosti, z ktorých by bolo možné dôvodiť, že existoval náležitý právny dôvod nadobudnutia veci. V súdnej veci podľa názoru okresného súdu žalovaný II/ nepredložil žiaden dôkaz o dobrej viere, že nekonal, resp. jeho právni predchodcovia nekonali bezprávne, keď si prisvojili sporné pozemky. Súčasným vlastníkom sporných pozemkov v celosti je žalovaný I/, ktorý nadobudol sporný spoluvlastnícky podiel od žalovaného II/ kúpnu zmluvou č. XX.XX.XXXX zo dňa 30.06.2014 s účinkami vkladu vlastníckeho práva dňa 11.09.2014. Okrem spoluvlastníckeho podielu k sporným pozemkom žalovaný I/ nadobudol do výlučného vlastníctva i ďalšie pozemky a rekreačnú chatu súp. č.C. v Z., s ktorou aj sporné pozemky sú využívané dlhodobo ako príslušie, ako jeden športový areál v rámci rekreačnej chaty. Žalovaný I/ v konaní namietal, že bol pri nadobudnutí sporných pozemkov dobromyseľný, nakoľko vydržanie ako nadobudnutie spoluvlastníckeho práva k sporným pozemkom podľa zákona nemôže obstať, žalovaný II/ na žalovaného I/ kúpnu zmluvou zo dňa 30.04.2014 č. W previedol spoluvlastnícky podiel k sporným pozemkom neplatne podľa § 39 Občianskeho zákonníka, keďže žalovaný II/ previedol na žalovaného I/ v tomto ohľade viacej práv, než sám mal, keďže nie je vlastníkom, resp. nebol vlastníkom spoluvlastníckeho podielu k sporným nehnuteľnostiam. Okresný súd pri rozhodovaní vychádzal z nálezu Ústavného súdu SR I. ÚS 549/2015, v zmysle ktorého princíp dobrej viery chrániaci účastníkov súkromnoprávných vzťahov je jedným z kľúčových prejavov princípu právnej istoty odvíjajúceho sa od princípu právneho štátu. Nadobúdateľovi vlastníckeho práva, pokiaľ právo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytovaná široká ochrana, pretože v opačnom prípade by si nikdy nemohol byť istý svojím vlastníctvom, čo by bolo v rozpore s poňatím materiálneho právneho štátu (porovnaj aj R 14/2009). Ústavný súd tiež zvýraznil, že z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany musí tak sa postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávajú do vzájomnej kolízie obidve ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp nemo plus iuris ad alium transfere potest quod ipse habet, t.j. nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko má sám). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z obidvoch základných práv (čo platí aj pre tento prípad), treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má však niešť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovú sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní. Ústavný súd v tomto smere poukázal aj na rozhodnutia Ústavného súdu ČR III. ÚS 415/15 a III. ÚS 247/14.

5. Vzhľadom na konkrétne skutkové okolnosti daného prípadu súd mal zato, že žalovanému I/ je v záujme spravodlivého usporiadania veci ako dobromyseľnému nadobúdateľovi potrebné poskytnúť ochranu. Nemožno totiž opomenúť, že žalovaný I/ nadobudol od žalovaného II/ spoluvlastnícky podiel k sporným pozemkom na základe kúpnej zmluvy, ktorá podlieha správnomu (katastrálnemu) konaniu a príslušný orgán zisťoval, či žalovaný II/ je vlastníkom sporných pozemkov, kúpnu zmluvu odkladoval pri preukázaní vlastníctva žalovaného II/ k sporným pozemkom a žalovaný I/ bol tak v dobrej viere v rozhodnutie štátu, ktorým nadobudol vlastnícke právo od žalovaného II/, že je po právnom základe správne. Vstúpil do držby sporných nehnuteľností od ich kúpy, teda od roku 2014, sporné nehnuteľnosti predstavujú príslušie pozemky k rekreačnej chate, ktorú žalovaný I/ zrekonštruoval. Žalobkyňa v konaní neprodukovala žiadne dôkazy ako sa zaujímal o vlastníctvo k sporným pozemkom, hoci tieto pôvodne patrili do spoločnej nehnuteľnosti pozemkového spoločenstva. Nepreukázala akú náležitú starostlivosť vyvinula pri starostlivosti o sporné pozemky a ako vlastníčka pozemkov v spoločnej nehnuteľnosti, ktorú obhospodarovalo pozemkové spoločenstvo s určením jej podielu nemohla opomenúť, že ak v roku 2009 došlo k dotknutiu spoluvlastníckeho podielu k časti jej pozemkov v spoločnej nehnuteľnosti, tým došlo i k zníženiu jej spoluvlastníckeho podielu u pozemkového spoločenstva. Od roku 2009 sa o sporné nehnuteľnosti nezaujímal a má tak postavenie nedbalého vlastníka.

6. Okresný súd vec právne posúdil podľa ust. § 137 písm. c), § 150 ods. 1, § 151 ods. 1, 2, § 185 ods. 1, 2, § 154 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa § 129, § 132 ods. 1, § 134 ods. 1, 2, 3, § 868, § 39, § 41, § 133 ods. 2 OZ, ďalej podľa § 8 ods. 2, § 9 ods. 8 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov, o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

7. Proti rozsudku okresného súdu podala v zákonnej 15-dňovej lehote (§ 362 ods. 1 veta prvá CSP) odvolanie žalobkyňa z dôvodov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. f/, d/ a h/ CSP). Nestotožnila sa s názorom súdu, ktorý konštatoval, že bolo potrebné poskytnúť ochranu dobromyseľnému vlastníkovi a jej žalobu zamietnuť. Všetky námietky, ktoré strany v konaní vzniesli, súd vyhodnotil ako neďôvodné, t. j. uviedol, že žalobkyňa je aktívne legitimovaná na podanie žaloby, preukázala naliehavý právny záujem, no napriek tomu žalobu zamietol. Navyše dôvod, pre ktorý došlo k zamietnutiu jej žaloby, neuviedol, resp. uviedol len toľko, že bolo potrebné prihliadnuť na dobromyseľnosť žalovaného I/ a poskytnúť mu ochranu. V jej prípade však mal súd prihliadnuť najmä na právo vlastníka pozemku, resp. spoluvlastníckeho podielu, a nie na dobromyseľnosť nadobúdateľa. Súdom prvej inštancie uvedený nález Ústavného súdu kladie dôraz pri pomýšľaní na prípadné „prelomenie zásady nemo plus iuris“ na okolnosti každého jednotlivého prípadu, pričom pri všetkých takýchto súdnych rozhodnutiach boli okolnosti celkom iné, ako v jej prípade, a to najmä z pohľadu nedbalosti skutočného vlastníka nehnuteľností, ktorý mal vedomosť o prevodnom akte, ktorým sa nehnuteľnosť dostala z jeho dispozície aspoň vo forme evidenčného charakteru. Ona však ako členka urbárskeho spoločenstva nemala a nemohla mať žiadnu vedomosť, že žalovaný spoluvlastnícky podiel jej bol odňatý z vlastníctva, navyše nezákonným spôsobom, akým bola notárska zápisnica o vydržaní a spôsobom, ktorý odporuje dobrým mravom. Tvrdenie súdu prvej inštancie, že bola nedbalou vlastníčkou, považuje za čisto alibistické. Ona nemala ako vedieť, že niekto jej vlastnícke právo narušil. Prvostupňový súd rozhodol nesprávne aj vo vzťahu k aktuálnej a ustálenej judikatúre. K otázke riešenej v odvolaní sa vyjadril aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí 3Cdo/223/2016, ktorý nález Ústavného súdu SR vo svojom rozhodnutí neguje. NS SR vyslovene uvádza, že pokiaľ zápis v katastri nehnuteľností nezodpovedá skutočnosti, má skutočnosť prevahu nad zápisom v katastri. Teda uvádza, že ani súčasťou judikatúrou nebola zásada „nemo plus iuris“ prekonaná. Podľa najvyššieho súdu za vlastníka je považovaný ten, v prospech práva ktorého svedčí nadobúdací titul. Pokiaľ súd poukázal aj na tú skutočnosť, že predmetné pozemky sú užívané žalovaným I/ ako areál s rekreačnou chatou a pokiaľ by žalobe vyhovel súd, žalovaný I/ by bol nútený pristúpiť k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva k sporným pozemkom, čím by vznikol ďalší súdny spor, uviedla, že súd podľa jej názoru nad rámec skúmal, čo by bolo nutné urobiť v budúcnosti. Konajúci súd rozhodol mimoriadne nesprávne a nespravodlivo a žiadala preto rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo zmeniť a žalobe vyhovieť.

8. Žalovaný I/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu poukázal na to, že žalobkyňa v odvolaní neuvádza inú vadu, ktorou má podľa jej názoru konanie trpieť. Z obsahu odvolania žalobkyne je zrejmé, že táto napáda závery súdu o tom, že žalobkyňa bola nedbalým vlastníkom, závery súdu o dobromyseľnosti žalovaného I/ a právny záver súdu prvej inštancie, ktorý poskytol ochranu žalovanému I/ ako dobromyseľnému nadobúdateľovi sporných nehnuteľností. Pokiaľ žalobkyňa v odvolaní pomerne rozsiahlo argumentuje skutočnosťou, že sa nemala ako dozvedieť o tom, že žalovaný II/ nadobudol vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam pred júnom 2017, kedy žalobkyňa previedla spoluvlastnícke právo k spoločným nehnuteľnostiam na svojho syna XXXX R., uviedol, že žalobkyňa opomína skutočnosť, že do júna 2017 bola členom pozemkového spoločenstva - Urbárska spoločnosť Z. a valné zhromaždenie pozemkového spoločenstva dňa 16. 02. 2008 udelilo uznesením výboru pozemkového spoločenstva súhlas s vydaním notárskeho osvedčenia o nadobudnutí vlastníctva pozemkov v kat. úz. Z. pre žalovaného II/ a splnomocnilo členov výboru pozemkového spoločenstva na udelenie takéhoto súhlasu. Žalobkyňa pritom ako členka pozemkového spoločenstva musela mať najneskôr od roku 2008 vedomosť o udelení takéhoto súhlasu a o usporiadaní vlastníckych vzťahov k sporným pozemkom. Napriek uvedenému však až do roku 2017 nepodala žalobu o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia a nedomáhala sa ochrany svojho vlastníctva ani iným spôsobom. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie skutkovo správne vyhodnotil dobromyseľnosť žalovaného I/ pri nadobúdaní vlastníckeho práva, kedy tento konal v dobrej viere zápis v katastri nehnuteľností. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/223/2016 vychádzalo z diametrálne odlišného skutkového stavu, kedy bol žalobca zbavený vlastníckeho práva k pozemku v súvislosti so spáchaním trestného činu, k čomu v prejednávanej veci nedošlo. Zároveň Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/223/2016 nereagoval na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 549/2015, ale na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 50/2010, ktorým sa Ústavný súd SR k otázke vplyvu absolútnej neplatnosti právneho úkonu na práva dobromyseľných nadobúdateľov vyjadril odlišne od rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 549/2015. Rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 549/2015 pritom nie je ojedinelým

rozhodnutím. V tomto smere žalovaný I/ poukázal aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 151/2016, v zmysle ktorého taktiež vyššie riziko má niest' nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1ObdoV/15/2017, v zmysle ktorého princíp dobrej viery vo všeobecnosti chrániacich účastníkov súkromnoprávných vzťahov predstavuje jeden z prejavov ústavného princípu právnej istoty. Táto ochrana vlastníckeho práva ďalších dobromyseľných nadobúdateľov je zakotvená v § 124 OZ a je zaručená aj Ústavou Slovenskej republiky (článok 20 ods. 1) a vyplýva aj z článku 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Opačná interpretácia, podľa ktorej dodatočným odpadnutím právneho dôvodu, na základe ktorého nadobudol vlastníctvo ktorýkoľvek z predchodcov vlastníka, stráca vlastnícke právo aj posledný (aktuálny) vlastník, by podľa odvolacieho súdu znamenala narušenie konceptu právnej istoty a ochrany nadobudnutých práv. Žalovaný I/ považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne a žiadal rozsudok okresného súdu potvrdiť.

9. Krajský súd ako súd odvolací odvolanie prejednal viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) bez nariadenia pojednávania na prejednanie odvolania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) a rozsudok okresného súdu podľa ust. § 388 CSP zmenil.

10. O odvolaní pôvodne rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 16Co/340/2018-209 zo dňa 21. novembra 2019, v ktorom sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozsudku. Aj podľa odvolacieho súdu okresný súd správne priznal ochranu žalovanému I/ ako dobromyseľnému nadobúdateľovi pred ochranou nedbalého vlastníka.

11. V dôsledku podaného dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4Cdo/233/2020 zo dňa 24. augusta 2022 rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. novembra 2019 sp. zn. 16Co/340/2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu porušenia práva žalobkyne na spravodlivý proces nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu z dôvodu neinformovanosti žalobkyne o dátume verejného vyhlásenia rozhodnutia napriek jej žiadosti.

12. Žalobkyňa následne v podaní zo dňa 20. 02. 2023 (č. I. 356 spisu) opätovne namietala nesprávnosť právneho záveru, či už okresného súdu, ale už aj odvolacieho súdu, ktoré uprednostnili právo na ochranu vlastníckeho práva dobromyseľného nadobúdateľa pred zachovaním zásady „nemo plus iuris“, pričom poukázala na to, že tento právny názor bol prelomený okrem iného rozhodnutím veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1VObd/2/2020 zo dňa 27. 04. 2021, z ktorého jednoznačne vyplýva, že právne názory reprezentujúce odklon od zásady „nemo plus iuris“ boli a sú len menšinovými právnymi názormi v rámci ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu. Zároveň priložil k podaniu aj neskoršie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s totožným právnym názorom (7Cdo/174/2020, 8Cdo/278/2019).

13. Následne odvolací súd opätovne prejednal odvolanie žalobkyne bez nariadenia pojednávania na prejednanie odvolania (§ 385 ods. 2 a contrario CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) a rozsudok okresného súdu podľa ust. § 388 CSP zmenil z nasledovných dôvodov.

14. Odvolaciemu súdu je známe, že existujú dve skupiny rozhodnutí, a to aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, posudzujúcich právnu otázku (ne)možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa, resp. (ne)možnosti prelomenia zásady nemo plus iuris. Súdna prax v podstate zotrvala na zásade „nemo plus iuris“ (rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/146/2012, 2MCdo/20/2011, 3Cdo/144/2010, 3Cdo/223/2016, 5MCdo/12/2011 a 7Cdo/139/2019, pričom však do druhej skupiny rozhodnutí možno zaradiť predovšetkým rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 12Cdo/160/2018, 2Cdo/231/2017, 4Cdo/102/2017, 4Cdo/142/2019, 4Cdo/28/2020, 6Cdo/71/2011 a 6Cdo/792/2015, pričom rozhodnutia senátu občianskoprávného kolégia Najvyššieho súdu 4C (konkrétne 4Cdo/102/2017, 4Cdo/95/2019, 4Cdo/142/2019 a 4Cdo/28/20 priamo konštatujú možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva (resp. iného vecného práva) s odkazom na dobrú vieru jeho nadobúdateľa a s poukazom na nálezy Ústavného súdu zo 16. marca 2016 sp. zn. I. ÚS 549/2015, z 3. mája 2017 sp. zn. I. ÚS 151/2016 a z 20. decembra 2017 sp. zn. I. ÚS 460/2017. Všetky tieto vyššie uvedené rozhodnutia boli predmetom posudzovania veľkého senátu obchodnoprávného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1VObd/2/2020 z 27. apríla 2021 (teda po predošlom rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. novembra 2019, ktoré bolo zrušené Najvyšším súdom v súdnej veci a v ktorom uznesení Najvyšší súd mutatis mutandis (v bode 72 dôvodov rozhodnutia) uviedol: „Slovenská právna úprava nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka

vo všeobecnosti neupravuje, keďže vlastnícke právo možno nadobudnúť len zákonom predpísaným spôsobom. To platí tak v prípade derivatívneho nadobúdania vlastníckeho práva, ako aj v prípade originárneho nadobúdania vlastníckeho práva. Nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka právna úprava umožňuje len v zákonom upravených prípadoch (uvedených v podrobnostiach v bodoch 73 a 74 odôvodnenia nižšie), predstavujúcich výnimku zo zásady, že vlastnícke právo možno nadobudnúť len od vlastníka, a len v týchto prípadoch zákon uprednostňuje ochranu dobromyseľného nadobúdateľa veci a umožňuje prelomenie zásady nemo plus iuris. Z predmetného konštatovania tak vyplýva, že neprichádza do úvahy, aby súdy bez toho, aby existoval zákonný podklad, rozširujúco vyvodzovali možnosť ochrany dobromyseľného nadobúdateľa tým spôsobom, že samotná dobrá viera nadobúdateľa postačuje na priznanie jej vlastníckeho práva, t. j. že by nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka bolo prípustné vo všeobecnosti. Uvedené platí bez ohľadu na to, že zotrvanie na zásade nemo plus iuris môže pôsobiť v subjektívnej rovine nespravodlivo voči nadobúdateľovi veci.“ „72.1. Medzi iné skutočnosti ustanovené zákonom, na základe ktorých možno nadobudnúť vlastnícke právo k veci (podľa §132 ods. 1 Občianskeho zákonníka), tak podľa veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia je možné zaradiť nadobudnutie veci v dobrej viere od nevlastníka vo všeobecnosti (t. j. okrem prípadov výslovne predpokladaných zákonom).“ Ďalej Najvyšší súd skonštatoval, že výnimky zo zásady nemo plus iuris uprednostňujúce ochranu dobromyseľného nadobúdateľa sú taxatívne upravené naprieč jednotlivými právnymi predpismi. Medzi tieto výnimky možno zaradiť ust. § 486 OZ, § 444 Obchodného zákonníka, § 93 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, § 19 ods. 3 zákona o cenných papieroch, a § 61 Exekučného poriadku (v znení účinnom do 31. marca 2017) /resp. § 140 ods. 2 písm. l) v spojení s § 150 ods. 2 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017. V prípade neplatnej zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (ako je to aj v súdnej veci) nedochádza k právnym následkom ňou predpokladaným. Okrem uvedeného to znamená, že ňou nedochádza k prevodu vlastníckeho práva z prevodcu na nadobúdateľa, a keďže nadobúdateľ vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nenadobudol, nemôže s danými nehnuteľnosťami nakladať, a teda nemôže ich ďalej previesť na ďalší subjekt, ktorý sa taktiež v danom prípade nemôže stať ich vlastníkom. Podľa názoru veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia je potrebné naďalej zotrvať na právnom závere vyslovenom Najvyšším súdom v rozsudku sp. zn. 1Cdo/96/1995 (publikovanom v časopise Zo súdnej praxe pod č. 39/1998), v zmysle ktorého „absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva bez ďalšieho zo zákona hľadiť sa naň, ako keby nebol urobený; táto neplatnosť nemôže byť zhojená dodatočným schválením a nemôže sa konvalidovať ani dodatočným odpadnutím dôvodu neplatnosti. Absolútne neplatný právny úkon nespôsobí právne následky ani v prípade, že na jeho základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností“ (rovnako aj uznesenie Najvyššieho súdu z 30. mája 2012, sp. zn. 6Cdo/107/2011).

15. Vzhľadom na vyššie uvedené závery veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia odvolací súd naďalej nemohol zotrvať na svojom opačnom právnom závere vyslovenom v zrušenom rozhodnutí, ktorým pôvodne rozhodoval o odvolaní v predmetnej veci. Vzhľadom na uvedené skutočnosti preto krajský súd rozsudok okresného súdu zmenil a určil, že žalobkyňa je výlučným vlastníkom spoluvlastníckeho podielu sporných nehnuteľností citovaných vo výroku rozhodnutia, rozsudok okresného súdu vo vzťahu k žalovanému I/ ponechal nedotknutý, vo vzťahu k žalovanému II/ okresný súd zamietol žalobu aj z dôvodu nedostatku vecnej pasívnej legitímácie, nakoľko žalovaný II/ nie je vlastníkom ani spoluvlastníkom sporných nehnuteľností, nie je účastníkom právneho vzťahu, o ktorý v konaní ide a požadované určenie nemôže ovplyvniť jeho právne postavenie. Proti rozsudku okresného súdu vo vzťahu k žalovanému II/ žalobkyňa odvolanie nepodala.

16. O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého ustanovenia súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobkyňa bola úspešná v konaní pred súdom prvej inštancie, preto odvolací súd uložil žalovanému I/ povinnosť zaplatiť jej náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v celom rozsahu, žalovaný II/ bol síce v konaní v celom rozsahu úspešný, avšak žiadne trovy konania pred súdom prvej inštancie nevznikli, a preto mu náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie odvolací súd nepriznal.

17. Žalobkyňa bola v celom rozsahu úspešná aj v odvolacom a dovolacom konaní, a preto odvolací súd žalovanému I/ uložil tiež povinnosť zaplatiť žalobkyňu náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v celom rozsahu.

18. O nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd aj bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie

po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

Je povinnosťou dovolateľa v dovolaní vysvetliť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

Dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Nedostatky dovolania vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP.